

СТВОРЕННЯ КУЛЬТУРИ ПОВАГИ ДО ПРАВ ЛЮДИНИ

Різні суспільства під впливом своїх традицій, культури, а також під впливом економічної ситуації надають по-різному розуміють права людини. Кожному суспільству потрібна площина, на якій особа, влада і громадські організації змогли б співпрацювати між собою, а також визначити порядок цієї співпраці.

Це явище можемо називати громадянським суспільством або публічною сферою. Воно становить ту площину, на якій існує можливість створення культури і громадських інституцій, що реалізують стандарти захисту прав людини. В деяких країнах, особливо західних, цей публічний простір є досить сильно розвинений, хоча не повністю забезпечений від порушень. В інших частинах світу ця площина існує, але вона не становить тривалої частини громадського життя. В деяких суспільствах вона дуже слабка і знаходиться під сильним впливом держави, що позбавляє особу громадської активності, заохочуючи її тим самим до приватної діяльності замість публічної. Без громадянського суспільства, без цього публічного простору, не може існувати суспільна активність, а захист прав людини зводиться до другорядної проблеми.

Однак, як буде далі представлено у цьому розділі, все більше людей починає цікавитися і займатися розвитком та захистом прав людини у місцевому, вседержавному і міжнародному масштабі. Деякі з них розпочинають свою діяльність на рівні своїх шкіл, поселень і, здебільшого, це - діяльність у поодиноких справах. Успішне досягнення хоча б незначної цілі збагачує людину досвідом, необхідним для здолання значних і серйозних цілей. В цій ситуації у пригоді стають нові тактики, які дозволяють людям зробити наступний крок.

- Мурат Бельдже

Голова

Хельсінського Громадянського Товариства

Стамбул, Турція

Захистники прав людини діють різними способами. Вони займаються проблемами голоду, деградації навколишнього середовища чи несправедливої політики, зосереджуючись іноді на проблемах дітей, жінок чи меншин – спільним критерієм є прагнення побудови світу, в якому всі людські істоти живуть гідно і у безпеці.

Міжнародні порозуміння, конвенції і трактати, підписані за останні десятиріччя, становлять значне досягнення, але і цього недостатньо. Особи як і суспільства повинні зрозуміти права, що знаходяться в цих актах - наприклад: всі люди є рівними перед законом, їм гарантується свобода пересування та заборона катування – а також як домогатися стягнення цих прав. Інші тактики цього

підручника зосереджуються на порушеннях, що обов'язково настануть або вже настали, а також на виправленні вже заподіяної правопорушеннями шкоди. Ці тактики здебільшого мають великий обсяг, який зміцнює культуру поваги до прав людини. Вони спрямовані на пошук нових людей і організацій, які б захищали права людини. Це не тільки збільшує спектор наших можливостей, але і підтвержує законність руху. До того ж, тактики налаштовані на підтримку співпраці осіб і організацій – найважливішою тут є сума спільних зусиль. Людям надаються необхідні в їх праці знання та вміння. І накінець, тактики підвищують правову свідомість людей, освідченність в розпізнаванні правопорушень і усвідомленні їх недопустимості.

Деякі з представлених тактик відносяться до конкретної проблеми або зосереджуються на конкретному праві, але багато з них має глибшу ціль: закладення підвалин, інституцій, союзів, свідомості і позицій, які б сприяли захисту прав людини.

Тактики у цьому розділі поділено на чотири групи:

1. **Тактики створення підтримки** залучають нових осіб і цілі групи осіб до діяльності у сфері захисту прав людини;
2. **Тактики співпраці** служать розвитку нових і успішних партнерств, спрямованих на впровадження зміню;
3. **Тактики побудови потенціалу становлять громадські інституції установи і систему освіти для поширення культури прав людини;**
4. **Тактики формування свідомості** навчають про права людини.

ТАКТИКИ СТВОРЕННЯ ПІДТРИМКИ

Ідея руху прав людини краще сприймається тими, кому вже знайомі його проблеми і хто висловив своє зацікавлення та підтримку. Нові члени руху тільки зміцнюють наш потенціал і заохочую нас до більш ефективної діяльності. Вони мають нові ідеї і енергію, відкривають невикористані можливості і сприяють новим контактам. Чим різноманітніша група осіб, задіяна у вирішення проблеми, тим гнучкіша буде її реакція на зміни обставин і тим важче буде її противнику вести ефективну оборону. Активні члени групи становлять основне підґрунтя сильного руху прав людини.

Тактики, описані у цьому розділі, громадять людей навколо ідеї поваги до прав людини. Перш за все, вони спрямовані до тих, які ніколи не мали можливості займатися подібною діяльністю – молоді, місцевих політиків, а також осіб, які мають особливий авторитет у суспільстві і значний вплив на людей – релігійних керівників.

Молодь проти фашизму і расизму: Використовування сучасної культури для залучення молоді до приготування звітів щодо стану захисту прав людини.

Семінари, дискусійні групи і форуми в інтернеті є найбільш поширеними засобами для підвищення громадської свідомості і пошуку нових людей для певної ідеї. Однак, ці способи можуть виявитися недостатніми, коли мова йде про залучення дуже важливої групи – молоді. Організація, що діє в Польщі, вибрала два ефективні методи зацікавлення молоді частини суспільства – а саме – музику і спорт.

Товариство *Ніколи Більше* використовує масову культуру для створення антирасистської молодіжної кампанії в Польщі. На рокконцертах і футбольних матчах організація спілкується з великими молодіжними групами і усвідомлює їм існування проблеми. Потім рекрутує їх як кореспондентів, і вони складають звіти про активність неонацистських груп в своїх містах.

В рік акції „Музика Проти Расизму” *Ніколи Більше* організовує концерти і випускає CD диски з композиціями польських та іноземних виконавців. За допомогою концертів і вкладишів до дисків Товариство представляє людям проблему ксенофобії у Польщі і закликає до активної діяльності проти расизму.

Перед початком акції „Виженемо расизм зі стадіонів” на стадіонах футбольних команд панували ксенофобічні субкультури. *Ніколи Більше* публікує журнал „Стадіон” – антирасистське видання для болільників футболу, випустило диск CD, організовує аматорські футбольні турніри і забезпечує транспаранти та брошурки, які використовуються під час матчів для сигналізуванню присутності Товариства іншим антирасистським організаціям.

Під час проведення молодіжних акцій *Ніколи Більше* збрала 150 волонтерів – кореспондентів, основне завдання яких складати щомісячні звіти про діяльність расистських або ксенофобічних груп у місцевих громадах. *Ніколи Більше* збирає ці звіти, опубліковує їх в своєму періодичному виданні і передає польській та зарубіжній пресі, що сприяє кращому усвідомленню проблеми расизму у широких колах польського суспільства.

Докладніше про цю тактику можна прочитати в тактичному зошиті на сайті www.newtactics.org у розділі *Tools for Action* (Інструменти Діяльності).

Ніколи Більше використовує сучасну культуру для залучення молоді – групи, яка проявляє велику емпатію, але яка не є безпосередньо задіяна у програму поваги для прав людини. При цьому діяльність Товариства не обмежується тільки концертами і спортивними розвагами. Коли хтось зацікавлюється співпрацею, організація забезпечує йому перспективу розвитку у формі волонтерату. Застосування даної тактики може подолати суспільну апатію до різних проблем. Однак, основні умови залишаються незмінними: молодь повинна відчувати особистий зв'язок з проблемою, розуміти її потенційну загрозу.

Влада і найбільші засоби масової інформації Польщі та інших країн Центральної і Східної Європи негативно ставляться до самого існування таких проблем як: расизм і ксенофобія.

— Рафал Панковський, *Ніколи Більше*, Польща

Права людини на місцевому рівні: включення положень міжнародних конвенцій до місцевого законодавства підвищує стандарти захисту прав людини у місцевій політиці.

Представники місцевої законодавчої влади становлять дуже впливову групу для підтримки руху захисту прав людини, однак, вони рідко залучаються до конкретних ініціатив. У більшості країн місцеві чиновники не розглядають свою роботу під кутом захисту прав людини, а їх щоденні обов'язки полягають на таких аспектах як: територіальне загосподарування, адміністративні дозволи і місцевий бюджет. Жіночий Інститут для Громадянського Лідерства і Розвитку (*Women's Institute for Leadership and Development, WILD for Human Rights*) співпрацює з місцевою владою у США, щоб донести до свідомості чиновників, яку важливу роль вони можуть відігравати у формуванні політики захисту прав людини. ЖІГЛР також намагається активізувати місцеві громади виборців, перед якими ці чиновники несуть відповідальність.

WILD використовує Конвенцію ООН Про Ліквідацію Усіх Форм Дискримінації Жінок (CEDAW), щоб поширювати права людини на регіональному рівні.

У 1996 році WILD розпочав акцію за прийняття владою Сан-Франциско місцевого законодавства, в яке були включені положення CEDAW. Беручи активну участь у публічних дебатах на тему стандартів захисту прав людини від дискримінації і можливих способів громадського протистояння, WILD почав співпрацювати з держслужбовцями, громадянами і громадськими організаціями, які займаються проблемами домашнього насильства, бідності і охорони здоров'я.

Інститут організував громадську зустріч, на якій активні мешканці міста і чиновники мали можливість послухати про факти порушення прав жінок, а також могли висловити свою думку щодо втілення положень з CEDAW. Ціль зустрічі – заохотити всіх присутніх керівників і чиновників магістрату до прийняття ініціативи, а також до їх особистої зацікавленості справою.

Факти, що підтверджували важливість CEDAW для життя місцевих жінок, було представлено службовцям місцевої влади восени 1997 року. Квітень 1998 року – у місті ухвалено нормативні документи, які зобов'язали відділи магістрату до перегляду своїх бюджетів, політики працевлаштування і процедури надання соціального забезпечення стосовно рівноправності статі. Влада виділила на це додаткове кошти. Те акти вступили в силу у 2003 році.

На підставі прийнятих документів місцева влада проконтролювала Відділи Громадських Робіт, Ресоціалізації Молоді і Дорослих, Навколишнього Середовища, Раду до Справ Найму

Помешкань і Комісію до Справ Мистецтва. У цих Відділах впроваджено низку змін, такі як: працевлаштування жінок на посадах, які традиційно призначалися для чоловіків, установлення вуличного освітлення у небезпечних ділянках міста. .

WILD надає консультаційні послуги іншим неурядовим організаціям В США щодо впровадження до місцевого законодавства положень з CEDAW і з Міжнародної Конвенції Про Ліквідацію Усіх Форм Расової Дискримінації (CERD).

Жінки, що розказували ситуації зі свого досвіду на публічних зустрічах, напевно, ніколи не вбачали в них порушення прав людини, так само як і чиновники Сан-Франциско не помічали своїх обов'язків у цій сфері. WILD не тільки допоміг їм усвідомити це, але і безпосередньо залучився їх підтримкою у русі захисту прав людини.

Представлена тактика дозволяє на поступову зміну певної частини менталітету суспільства, веде до впровадження і регулювання стандартів захисту прав людини. Громадські організації можуть дійти до висновку, що повернення союзників і груп підтримки на місцевому рівні призведе до бажаних змін на усіх рівнях.

Протидія громадській стигматизації: Залучення релігійних лідерів для допомоги людям, які живуть з ВІЛ/СНІД і які потерпають від нетолерантності суспільства.

Повага, з якою ставляться до релігійних лідерів, дає їм можливість визначати моральні принципи людей у повсякденному житті. Тибетські монахи і буддистські монахині протидіють громадській стигматизації пов'язаній з вірусом ВІЛ/СНІД. Вони демонструють свою підтримку і всіляко допомагають хворим і інфікованим особам.

Проект „Sangha Metta” (Санкха Мета) навчає буддистських монахів і монахинь надавати практичну та духовну допомогу людям хворим на СНІД і ВІЛ інфікованим, а також навчає їх ламати стереотипи, міфи і злагоджувати суспільну травму, яка оточує це захворювання.

На сьогоднішній день проект реалізується у Тайланді, Камбоджії, Лаосі, Бірмі, Бутані, В'єтнамі, Китаї та Монголії, його фінансує ЮНІСЕФ (UNICEF – Дитячий Фонд ООН), а також організації *AusAID, Open Society Institute* і *Burma Project*.

Драматичне зростання хворих на ВІЧ та СНІД у південно-східній Азії тісно пов'язане з недостатніми знаннями щодо способів перенесення інфекції, а також з дискримінацією інфікованих та хворих осіб.

Проект „Sangha Metta” (Санкха Мета) оснований на етичних і релігійних вченнях буддизму тайландськими монахами у 1997 році. Від того часу „ Sangha Meta” – це джерело натхнення, знань і технічної основи буддистського руху проти СНІДУ. „Sangha Metta” організовує для керівників буддизму і інших релігій семінари, курси та візити до диспансерів тяжко хворих на СНІД. Учасників

3 та 5-денних семінарів навчають способам запобігання хворобі і розвитку свідомості суспільства, прийомам організації громадської праці, розвитку толеранції та емпатії. Вони разом оцінюють проблеми власного суспільства і разом шукають можливих шляхів їх вирішення.

Керівники буддизму показують приклад ставлення до людей з захворюванням СНІДУ та ВІЧ інфікованих. Вони споживають страви, які приготували ці люди. Це дуже вражаючий і водночас дуже простий крок, який допомагає подолати панічний страх щодо зараження вірусом. Монахи також проводять заняття з медитації для осіб з ВІЧ та СНІД, відвідують їх удома, навчають молодь аспектів хвороби, опікуються дітьми, чиї батьки померли від СНІДУ.

Задіяні у проєкті монахи проявляють толеранцію до хворих на СНІД, чим хочуть змусити суспільство шанувати права інших людей. Буддистські святині в Азії – це духовний центр кожного поселення, жителі якого дуже поважають монахів і монахинь як наставників буддизму. Їх етична і взірцева поведінка служить для всіх найкращим прикладом. Хоча не кожна культура передбачає таку традицію, але часто віруючі різних релігій звертаються за порадою до своїх духовних наставників, які можуть спрямовувати діяльність свої прихожан на захист прав людини.

За допомогою „Sangha Metta” вдалося подолати релігійні перешкоди і тепер проводяться семінари для наставників християнства, індуїзму і ісламу.

Як можна задіяти керівників Твоїєї громади?

Я розмовляла з монахами про їх роль у вирішенні проблем ВІЧ і СНІДУ. Цікавилася їх концепцією і вивчала разом з ними буддистські рукописи. Вони дійшли до висновку, що ВІЧ і СНІД – це проблема не тільки охорони здоров'я, але і проблема соціоекономічна. Будучи традиційними і релігійними лідерами свого народу, монахи усвідомлювали свою важливу роль у боротьбі з суспільними і економічними наслідками вірусу.

— Лорі Маунд , „Sangha Metta”, Тайланд

Від дому до дому у пошуках союзників : За допомогою рекомендацій можна знайти потенційних прихильників руху захисту прав людини.

Не зважаючи на стереотипи, проблема домашнього насильства непокоїть тільки жінок, Але і чоловіків. Одна з організацій у Південно-Африканській Республіці використовує нову тактику, що залучає чоловіків до протидії домашньому насильству.

Акція „Герої щодня” (*Everyday Hero Campaign*) в рамках Проєкту « 5 із 6-ти » (*5-in-6 Project*) у ПАР (Південно-Африканська Республіка) передбачає допомогу жінок при виборі найбільш лояльних чоловіків, яких пізніше заохочує приєднатися до руху захисту жіночих прав.

Згідно статистики, ПАР займає перше місце по насильству над жінками серед країн, що не перебувають у стані війни. Один чоловік із шести хоча б раз у житті піднімає руку на жінку. Головна ціль Проекту « 5 із 6-ти» - достукатися до тих п'яти, які ще ніколи не вчинили насильства над жінкою. Проект розпочав в/в акцію, щоб знайти таких чоловіків і залучити їх до діяльності. Волонтери Проекту проводять опитування серед жінок, шукаючи лояльних представників сильної статі. У своїх листах-рекомендаціях, що надійшли поштою (понад 50 000) жінки назвали „найкращих” чоловіків, татусів, дядьків, братів, дідусів і друзів. Прізвища і рекомендації вивішуються у костелах, інформуючи тим самим про акцію і збільшуючи її популярність.

Особи, що зголосилися до акції, обговорюють на спільних зустрічах проблеми місцевої громади. Зазвичай, це чоловіки різного віку, з різним життєвим досвідом, соціальним статусом і матеріальним становищем. Мета таких дискусій - вирішити проблему насилля над жінками мирним і ефективним способом. Додаткові заняття допомагають чоловікам усвідомити усю складність відносин між сильною і слабкою статтю, налаштуватися на позитивні думки про самого себе і пізнати способи протистояння домашньому насильству. Вони сприяють підвищенню свідомості учасників, спонукають їх залучати інших чоловіків і об'єднувати зусилля.

Завдяки тому, що вдалося знайти і залучити до акції чоловіків з дуже позитивною репутацією, Проект „5 з 6-ти” створив активні групи, які аналізують і шукають шляхів вирішення проблеми домашнього насильства та інших проблем.

Представлення рекомендацій дозволяє знайти „прибічників» - людей, які хочуть вирішити проблему, але які не роблять для цього потрібних кроків. Вони або не утотожнюють себе з даною проблемою, або ніколи не мали можливості приєднання до руху, або ж належать до прошарку суспільства, для якого цієї проблеми не існує.

Коли „5 із 6-ти” знаходить таких пасивних союзників, за них беруться активні діячі програми, Вони, користуючись необхідними знаннями і прийомами, налагоджують контакти з «потенціальними прибічниками», майбутніми новими учасниками руху захисту прав людини.

Що собою представляє твій пасивний союзник? Яку тактику треба застосувати, щоб залучитися його підтримкою і допомогою?

СМС (SMS) підтримка : Створення підтримки для кампанії прав людини за допомогою текстових повідомлень СМС (SMS)

Сучасну технологію можна використовувати для кращого усвідомлення суспільних проблем, а також для залучення великої кількості людей – особливо, молоді – до кампанії прав людини.

Голандський відділ *Amnesty International* промує участь в цій організації через текстові повідомлення (СМС-и) до молоді. СМС-и використовуються для пропаганди Кампанії Проти

Катування і для отримання підтримки інших кампаній. У результаті СМС - акції більш ніж 500 осіб стали новими членами організації, а понад 5000 відповіли на інформацію повідомлення про „urgent actions”¹.

Ця тактика з'явилася у 2001 році, коли *Amnesty International* проводив Кампанію Проти Катування. Щоб захистити когось від катування, голандський відділ *Amnesty International* негайно розсилав текстові повідомлення на мобільні телефони тисячі людей, які погодилися на отримання СМС-інформації від Кампанії. Відповідь надходила напротязі кількох годин, таким чином, АІ швидко збирав тисячі підписів на підтримку протесту проти застосування тортур або погрожуванню ними. Списки з підписами висилалися до керівників держав, в яких повинно було настати порушення.

Тактика була введена завдяки громадянину Тунісу, який колись сам скористався з допомоги „urgent action” , а також завдяки телебаченню Al-Netherlands, яке тоді показувало популярну теле-програму. Програму дивилося понад 2,5 мільйона глядачів, які дізналися, що «термінова реакція» - це лише 160 знаків повідомлення СМС. «Термінова реакція» полягала у тому, що потрібно було вислати одне слово «JA» («ТАК» голандською) на номер 4777. Через хвилину учасники отримують повідомлення про кількість людей, що взяли участь в акції, а потім СМС з інформацією, який був результат, напр. звільнення затриманої особи.

Хоча *Amnesty International* рідко бере на себе відповідальність за покращення становища осіб, яким допомагає, але приблизно одна третя справ закінчується перемогою: відкладається виконання смертної кари, знаходяться особи, які «зникли», оголошується місце знаходження затриманих осіб. Таким способом зменшується статистика випадків катування, а також збільшуються шанси тяжко хворих в'язнів на отримання медичної допомоги.

До того ж кампанія переконала багатьох – можливо навіть тисячі людей – молоді, у необхідності приєднання до „urgent actions” , організованих *Amnesty International*.

Усі кампанії *Amnesty International* однотайно відповідають у ситуації, коли комусь потрібна допомога. Використовується тактика простих ініціатив, в яких бере участь велика кількість людей і які дають почуття впливу на ситуацію. Кампанії допомагають усвідомити глобальність порушень прав людини, таких як тортури. Тактика текстових повідомлень – це загальна і швидка реакція на порушення прав людини, мета якої допомогти жертві порушень. Водночас тактика збільшує вплив *Amnesty* на людей, які підтримують її.

Кампанія надсилання СМС- повідомлень залучилася великою підтримкою молоді. Саме молодь, група яку найбільш потребує *Amnesty International* для своєї діяльності, являється найбільшим споживачем мобільних телефонів. Цей популярний винахід цивілізації дозволяє притягувати молодих активістів, чия енергія додає силу організації.

¹ „Urgent action” це спосіб діяльності, створений організацією *Amnesty International*, оснований на терміновій мобілізації великої кількості людей для негайного масового протесту проти конкретного випадку порушення прав людини (власний переклад)

Реформування поліції: Ознайомлення працівників поліції з їх основною функцією пов'язаною з дотриманням прав і основних свобод людини.

Бразильська організація, застосовуючи тактику комплексного навчання працівників поліції, намагається вплинути на покращення відносин між працівниками поліції і населенням.

Центр для Організації Громадянських Просвітніх Програм (*Centro de Assessoramento a Programas de Educação para a Cidadania, CAPEC*) проводить навчальні семінари для працівників поліції, щоб вони усвідомили, яку важливу роль відіграє поліція у реалізації стандартів дотримання прав і основних свобод людини. Семінар включає багато різних курсів, які основну увагу приділяють захисту прав людини. Так учасникам легше зрозуміти ключову роль поліції. Це сприяє налагодженню їх стосунків з населенням, а також підвищує громадський інтерес до прав людини.

Факти жорстокого поводження і катувань із затриманими, нажаль, не належать до поодиноких у Бразилії. Через низькі заробітні платні працівників поліції корупція тут процвітає всюди. Метою CAPEC є створення системи „інтерактивної безпеки”, в якій поліція буде співпрацювати з громадкістю підчас планування і організування заходів публічної безпеки. Відповідальність за проведення цих заходів спочиватиме не тільки на поліції, але і на громадкості.

Навчальні семінари поділено на три дводенні етапи, що загалом тривають шість місяців. Для забезпечення великої кількості учасників CAPEC звертається до відділів поліції з проханням призначити працівників, які зможуть поділитися здобутими знаннями зі своїми колегами по роботі. Громадкість також приймає участь у семінарах разом з поліцейськими.

Семінари CAPEC демонструють працівникам поліції можливість впливу на життя людей і суспільства і їх суспільну роль. Самі поліцейські можуть висловитися про їх відносини з громадкістю. Вони починають помічати позитивні аспекти системи „інтерактивної безпеки”, напр. більш ефективного планування заходів безпеки, підвищення безпеки працівників поліції.

Тренери семінарів використовують приклади з особистого досвіду учасників, зосереджуючись передусім на навчанні, а не на оцінюванні конкретних вчинків. Завдяки проведенню діалогів, поліцейські відчують свою важливість, але водночас вони вчаться покращувати відносини з населенням.

Семінари CAPEC поки що проведено в 25 штатах Бразилії², в них взяли участь понад 30 000 чоловік, в основному – працівники кримінальної, федеральної, дорожньої поліції та вуличного патруля. CAPEC веде співпрацю з федеральною владою, регіональною і з магістратами.

Про те, що тактика CAPEC унікальна, свідчить зацікавленість групи, відповідальної за порушення. Такий підхід не тільки сприяє зміцненню культури дотримання прав людини, але і

² Бразилія – це федерація, поділена на 25 штатів і 1 федеральний дистрикт. (власний переклад)

ефективно зменшує кількість порушень. Відповідний суспільний клімат дозволяє поліції і громадськості шукати спільних рішень для спільних проблем.

Входячи у контакт з населенням, працівники поліції стають вчителями для молоді, яка не має жодного прикладу до наслідування. Тезу може підтвердити історія однієї з дільниць Масарá. Дільниця та була дуже небезпечною через ганги підлітків, які бентежили жителів міста. Коли в цій місцевості впровадили систему «інтерактивної безпеки», призначений до її контролювання капітан поліції дізнався, хто очолює ганг і запросив його на зустріч. Після кількох таких розмов капітанові вдалося знайти спільну мову з підлітком, успішно втілюючись у роль вчителя і авторитету. Можливо, що та особа ніколи не зіткнулася у своєму житті з кимсь, хто міг би стати для неї прикладом для наслідування, взірцем. На сьогоднішній день ця людина співпрацює з поліцією, а завдяки його позиції у групі багато інших молодих членів гангів допомагає хранителям правопорядку. Дільниця стала безпечнішою і спокійнішою. Капітан усвідомив, якою важливою є його роль як вчителя і авторитету, а також що його праця в суспільстві може принести конкретні зміни

—Роза Альмеїда, CAPEC, Бразилія